

Vergaderjaar 2012–2013

32 707

Parlementair onderzoek Onderhoud en innovatie spoor

Nr. 27

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 november 2012

De vaste commissie voor Infrastructuur en Milieu heeft mij op 8 november 2012 verzocht om vóór het debat over het eindrapport van de parlementaire onderzoekscommissie «Onderhoud en Innovatie Spoor» i.c. de commissie Kuiken op 26 november 2012, een brief te doen toekomen inzake de Roadmap ERTMS.

In het verzoek van de vaste commissie wordt verwezen naar de schriftelijke toezegging uit de kabinetsreactie van 8 juni 2012 (Kamerstuk 32 707, nr. 16) om de Kamer in de zomer van 2012 te informeren over de Roadmap ERTMS. Dat doe ik graag. Meer precies is in die brief overigens aangegeven dat:

- in de zomer van 2012 de Roadmap met de richting voor implementatie zal worden afgerond; en
- de bedoeling is om gaandeweg de wijze van migratie naar ERTMS steeds nauwkeuriger in te vullen.

Ik begrijp dat er destijds door de minister vanuit werd gegaan dat het debat met uw Kamer over de commissie Kuiken zou plaatsvinden voorafgaand aan de afronding van de Roadmap en verzending daarvan aan uw Kamer. Toen dit debat in juni en oktober van dit jaar niet plaatsvond is, in de beantwoorde vragen over de Lange Termijn Spoor Agenda op 29 oktober en in de beantwoorde feitelijke vragen over de begroting op 30 oktober 2012, gemeld dat eerst het debat met de nieuwe Kamer zou moeten worden gevoerd alvorens bepaalde keuzes in de Roadmap goed te kunnen maken. Net als de minister toen aangaf wil ook ik het debat over de commissie Kuiken, dat inmiddels op 26 november 2012 is gepland, aangrijpen om met uw Kamer van gedachten te wisselen over de gewenste richting. Ook is de situatie gewijzigd als gevolg van de in het Regeerakkoord neergezette ambitie inzake ERTMS.

In deze brief ga ik in op de laatste stand van zaken rond ERTMS en de Roadmap en mijn visie op bepaalde cruciale onderdelen. Daarbij ga ik achtereenvolgens in op:

1. de passage inzake ERTMS in het Regeerakkoord;
2. samenhang met andere spoordossiers; en
3. ideeën voor de Roadmap.

Ad 1. Passage inzake ERTMS in het Regeerakkoord

Het Regeerakkoord stelt: «Vanaf 2016 wordt met gebruikmaking van bestaande budgetten het Europees spoorbeveiligingssysteem (ERTMS) gefaseerd ingevoerd.» Met deze uitspraak wordt een stap verder gegaan dan met het principebesluit van het vorige Kabinet.

Dit betekent dat tenminste in 2016 de planuitwerkingsfase is afgerond, i.c. concrete implementatieprojecten van start zullen gaan. Dit houdt in dat de infrastructuur gefaseerd moet worden voorzien van ERTMS. Ook betekent het dat er afspraken met vervoerders moeten zijn gemaakt over de implementatie van ERTMS in het materieel. Beide aspecten (infrastructuur en materieel) dienen vanuit een integrale aanpak opgepakt te worden, zodat er geen «eilanden» dan wel onnodige interface-problemen kunnen ontstaan. Hoe dit zich verhoudt met aanbestedingsprocedures en invoeringsstrategieën zal nog worden gezien. Dit zal in een nog te ontwikkelen implementatie- en aanbestedingsstrategie worden uitgewerkt. Dit Kabinet zet kortom de door het vorige Kabinet reeds ingezette lijn met extra ambitie voort.

Vanwege de vergaande ambitie uit het Regeerakkoord overweeg ik dan ook om bij grote investeringen i.c. grootschalige aanpassingen of vervangingen van componenten in het huidige beveiligingssysteem ATB in beginsel voor ERTMS te kiezen (zie ad 2).

Mocht ik hiervoor eventuele uitzonderingen zien, zoals bijvoorbeeld korte termijn oplossingen om stoptonendseinpasingen die tot ongevallen kunnen leiden te voorkomen, dan zal ik die nader specificeren. Daar kom ik in het kader van de rapportages over het ongeval bij Amsterdam-Singelgracht (ook wel aangeduid als het ongeval bij Amsterdam-Westerpark) nog met u over te spreken. De rapportages van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) en de Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT) hierover verschijnen naar verwachting medio december 2012.

Ad 2. Samenhang met andere spoordossiers

Zoals bekend zal in het kader van de Lange Termijn Spooragenda een herijking van projecten en programma's plaatsvinden. Programma's en projecten waarvan de aanleg reeds begonnen is gaan door. De uitkomst van de herijking moet over een jaar bekend zijn. Eerder is al gemeld dat de uitvoering van deze herijking tot aanpassingen in de realisatieplanning en concrete vormgeving van PHS inclusief OV SAAL zou kunnen leiden. Vanzelfsprekend gaat de ambitie om ERTMS vanaf 2016 gefaseerd in te voeren ook een rol spelen in de herijking van programma's en projecten. De Roadmap zal daarom ook veel samenhang moeten hebben met het traject van de Lange Termijn Spooragenda.

ERTMS is een toekomstvast beveiligingssysteem dat in brede zin bijdraagt aan verhoging van de veiligheid, capaciteit, snelheid en toegankelijkheid van ons spoornet (interoperabiliteit).

Daarom geldt een andere consequentie van de ambitie uit het Regeerakkoord ten aanzien van het plan van aanpak voor een snelheidsverhoging naar 160 km/u. Daarvoor worden meerdere opties voor beveiligingssystemen onderzocht. Nu het regeerakkoord duidelijk is in de ambitie voor ERTMS, zal ERTMS de voorkeur hebben bij dit vraagstuk. De andere opties om een snelheidsverhoging naar 160 km/u vorm te geven (met name ATB-147) worden wel meegenomen in de afweging die begin 2013 gemaakt zal worden.

Ad 3. Ideeën voor de Roadmap

Op 26 november spreek ik met uw Kamer over spoorveiligheid en ERTMS. Mede op basis van de uitkomsten van dit debat en de begrotingsbehandeling wil ik uw Kamer uiterlijk begin 2013 de eerste versie van de Roadmap ERTMS zenden. Ook de (operationele) ervaring uit de reeds gestarte pilot met ERTMS op het traject Amsterdam-Utrecht dient als belangrijke input voor deze Roadmap. De Roadmap versie 1.0 geldt als het MIRT-startdocument op basis waarvan ik de startbeslissing zal nemen. Ik ben van plan om in deze Roadmap versie 1.0 onder andere in te gaan op zaken als:

- Wat is ERTMS en waarvoor is het nodig;
- Hoe te komen tot een optimale implementatiestrategie (aanpak op hoofdlijnen: gefaseerd en beheerst, van grof naar fijn, cf. MIRT-systematiek, etc);
- Samenhang met (herijking) andere spoorprojecten;
- Budget en de relatie daarvan met ambitie en planning;
- Uitgangspunten en Randvoorwaarden;
- Een aantal nader te onderzoeken implementatiescenario's;
- Leerpunten uit het buiten- en binnenland, m.b.t.:
 - Aanbesteding en contractering
 - Specificatie en Ontwerp
 - Projectrealisatie
 - Acceptatie en vrijgave
 - Operatie/gebruik en beheer
- Een overzicht met vervolgstappen en -onderzoeken.

Op basis van de Roadmap versie 1.0 ga ik graag het meer inhoudelijke debat aan met uw Kamer. Op basis van een verdere uitwerking zal dan de uiteindelijke implementatie- en aanbestedingsstrategie worden bepaald.

De uiteindelijke strategie is van een aantal nog te onderzoeken factoren afhankelijk. Hierbij moet u denken aan de aanbestedingsstrategie, de implementatiestrategie voor materieel en infrastructuur, maar ook de kosteninschattingen en het benodigde budget. Aan de hand de Roadmap versie 1.0 ga ik begin 2013 graag een meer inhoudelijk gesprek aan met uw Kamer over ERTMS. De uitkomsten hiervan kunnen dan meegenomen worden in de Roadmap versie 2.0, die tot de zogenaamde voorkeursbeslissing ERTMS leidt.

De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
W. J. Mansveld